

Puhumisen aiheena ongelmapelaaminen

Rahapelaaminen ja digitaalinen pelaaminen
Molemmat pelaamisen muodot voivat aiheuttaa huolta ja ongelmia
Ongelmat voivat koskettaa asiakastasi joko suoraan tai välillisesti

Kohtaa-
minen

- Asiakkaan aito kuuleminen
- Motivoivan haastattelun ilmapiiri

Tunnista-
minen

- Rohkaiseminen puhumaan
- Testit

Puheeksi-
otto

- Mini-interventio
- Pathways

Ohjaus

- Palvelujärjestelmä
- Vertaistuki

Motivoiva haastattelu kysymisen tapana

- + Asiakassuhde, jossa asiakas on ohjeiden kohteena olemisen sijaan elämäntapamuutoksen aktiivinen tekijä
- + Asiakkaan sisäisen motivaation vahvistaminen
- + Tavoitteena asiakassuhteessa:
 - ✓ Tasavertaisuus
 - ✓ Rohkaisu
 - ✓ Tukeminen
 - ✓ Arvostaminen ja kunnioittaminen

Puheeksiotossa tärkeitä asioita

- + Mitä puheeksiottaja on havainnut
- + Puheesta välittyy huoli ja välittäminen kohteesta
- + Toive siitä mitä puheeksiottaja haluaisi tapahtuvan ja millä keinoin
- + Sopimus toimenpiteistä
- + Seurantatapaaminen (tarkistetaan, että sovitut toimenpiteet on tehty)

Aiheita keskusteluun

- + Mitä peliä pelaat?
- + Miten usein pelaat?
- + Paljonko pelaat?
- + Miltä pelaaminen tuntuu?
- + Miltä pelaamattomuus tuntuu?
- + Onko pelaaminen ajatuksissasi silloinkin, kun et pelaa?
- + Ovatko läheiset puuttuneet pelaamiseesi?
- + Puhutko pelaamisesta rehellisesti läheisillesi?
- + Oletko valmis hakemaan apua pelaamiseesi?

Rahapelaamiseen liittyviä mittareita

- Lie-Bet; kaksi kysymystä rahapelaamisesta
- PGSI - Problem Gambling Severity Index; Hyvä ja helppo kansainvälinen mittari, tulkinta suoraan tässä materiaalissa
- SOGS South Oaks Gambling Screen; kansallisessa tiedonkeruussa käytettävä mittari

Lie-Bet

Kaksi kysymystä rahapelien pelaamisesta

1. Oletko koskaan tuntenut tarvetta käyttää pelaamiseen yhä enemmän rahaa?

Kyllä/ ei

2. Oletko koskaan joutunut valehtelemaan läheisillesi siitä, kuinka paljon pelaat?

Kyllä/ ei

- + Myöntävä vastaus toiseen tai molempiin kysymyksiin merkitsee, että asiakkaalla saattaa olla peliongelma. Tällöin asiaa on selvitettävä tarkemmin ja on arvioitava palvelujen tarve.

Lähde: <http://www.thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/rahapelit/rahapeliongelman-hoito-ja-tuki/rahapeliongelman-mittarit/lie-bet>

PGSI

Problem Gambling Severity Index (1)

Seuraavat kysymykset koskevat rahapelaamiseen liittyviä kokemuksiasi. Vastaa seuraavilla vaihtoehdoilla: 0=En koskaan 1=Joskus 2=Useimmiten 3=Lähes aina

Kun ajattelet viimeksi kulunutta 12 kuukautta... (mietitään)

1. Kuinka usein olet pelannut rahapelejä suuremmilla summilla kuin sinulla oikeastaan olisi varaa hävitä? 0 1 2 3
2. Kun edelleen ajattelet viimeksi kulunutta 12 kuukautta, kuinka usein sinun on pitänyt pelata rahapelejä aikaisempaa suuremmilla summilla saadaksesi pelaamisesta saman jännityksen tunteen? 0 1 2 3
3. Kuinka usein rahapeliä pelattuasi olet palannut jonakin toisena päivänä takaisin yrittääksesi (jotta, koska..) voittaa takaisin häviämäsi rahat? 0 1 2 3
4. Kuinka usein olet lainannut rahaa tai myynyt jotakin saadaksesi rahaa pelaamista varten? 0 1 2 3
5. Kuinka usein sinusta on tuntunut, että rahapelaamisesi saattaa olla sinulle ongelma? 0 1 2 3

PGSI

Problem Gambling Severity Index (2)

6. Kuinka usein rahapelaaminen on aiheuttanut sinulle terveysongelmia, mukaan lukien stressiä tai ahdistusta? 0 1 2 3
7. Kuinka usein sinua on arvosteltu rahapelaamisestasi, tai sinulle on sanottu, että rahapelaaminen on sinulle ongelma, riippumatta siitä, mitä mieltä itse olet asiasta? 0 1 2 3
8. Kuinka usein rahapelaamisesi on aiheuttanut taloudellisia ongelmia sinulle tai kotitaloudellesi? 0 1 2 3
9. Kuinka usein olet tuntenut syyllisyyttä siitä, miten harrastat rahapelaamista, tai siitä, mitä tapahtuu, kun pelaat? 0 1 2 3

TULKINTA

Tulos 0 = Ei ongelmapelaamista.

Tulos 1 - 2 = Vähäinen ongelma, eikä juuri tunnistettuja kielteisiä vaikutuksia.

Tulos 3 - 7 = Kohtalainen peliongelma, joka aiheuttaa kielteisiä seurauksia.

Tulos 8 tai enemmän = Ongelmapelaaminen, jolla kielteisiä vaikutuksia ja mahdollinen hallinnan menetys.

<http://www.thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/rahapelit/rahapeliongelman-hoito-ja-tuki/rahapeliongelman-mittarit/pgsi>

Sogs

South Oaks Gambling Screen

- + Tämä kysely ohjeineen löytyy THL:n Rahapelihaittasivustolta osoitteesta

<http://www.thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/rahapelit/rahapeliongelman-hoito-ja-tuki/rahapeliongelman-mittarit/sogs-r-kysymykset>

Tätä kyselyä on käytetty kansallisessa tiedonkeruussa

- + Kts: esim. Suomalaisten rahapelaaminen 2011

<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80298/948b7a38-bd15-4d6c-91ae-c0b565cc3cb9.pdf?sequence=1>

Mini-interventio ongelmapelaamisessa

- + Mini-interventio-tyyppinen muutaman lyhyen käyntikerran suunnitelma, joka voidaan tehdä yhdessä asiakkaan kanssa
- + Kysy samalla kyselyllä toistuvasti (esim. kolme tapaamiskertaa) vaikkapa pelipäiväkirjaa hyödyntämällä
- + Kysy muutosta tunnetilassa suhteessa pelaamiseen
- + Käytä hyödyksi Pathways-mallia selittäessäsi pelaamista ja peliongelmaa ilmiönä (=> kielteisen leiman vähentäminen)

Pelipäiväkirjamalli

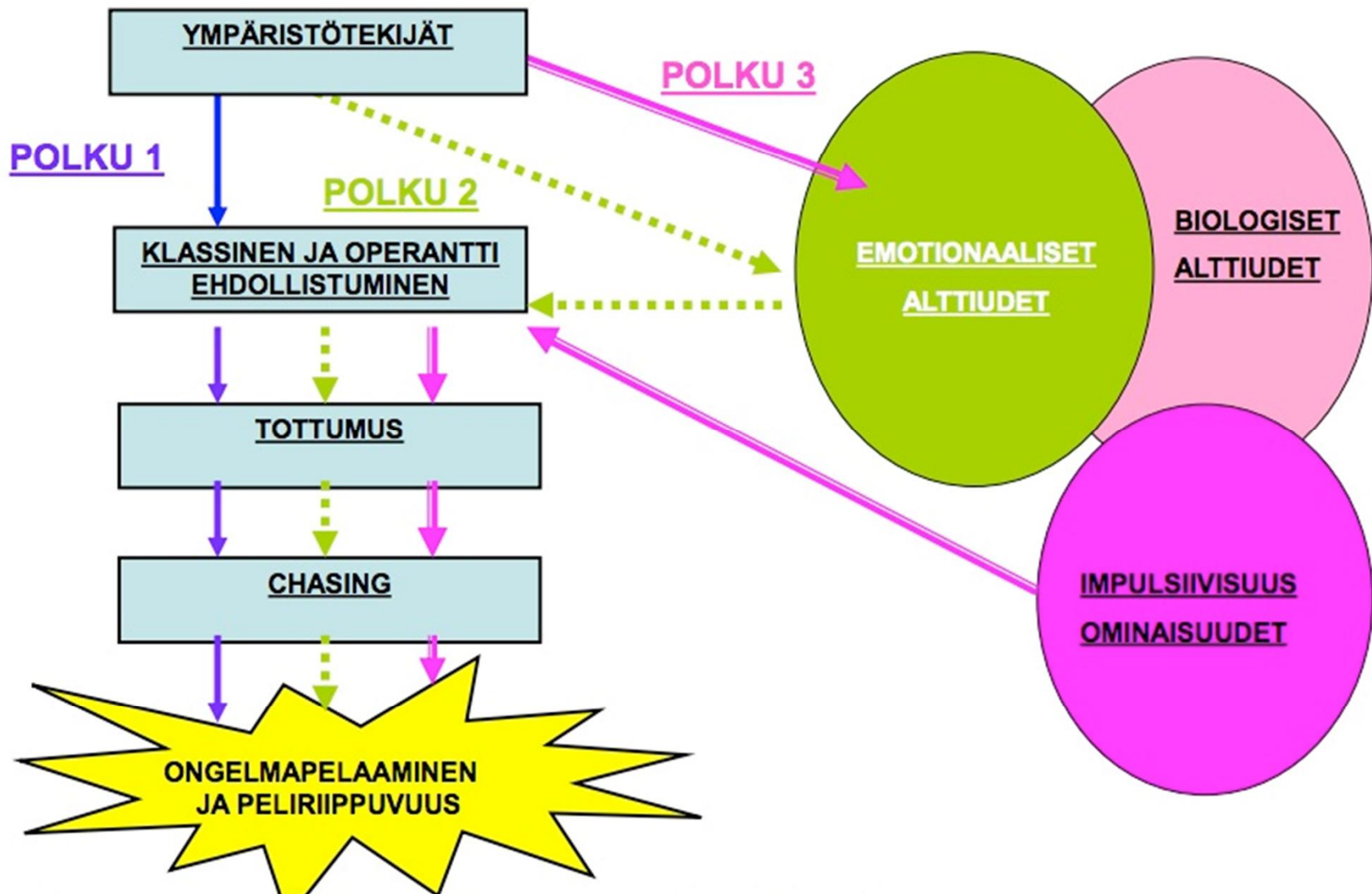
PELIPÄIVÄKIRJA

Milloin ja kuinka kauan pelasit?	Missä pelasit? Mitä pelasit? Pelasitko yksin vai kavereiden kanssa?	Voititko vai hävisitkö rahaa?	Mitä teit ennen pelaamista?	Miltä sinusta tuntui ennen pelaamista?	Miltä sinusta tuntui pelaamisen jälkeen?
Pelasin perjantaina 14.12. kaksi tuntia.	Prisman aula, hedelmäpeli. Santtu oli mukana.	Hävisin 24 euroa.	Kävin kaupassa.	Oli tylsä olo, halusin tehdä jotakin kivaa.	Harmitti vielä enemmän.

Pathways lyhyesti: T. Jaakkolan tekstistä Pathway model

- + Polku 1 – Vain rahapeliongelma
 - + Seurausta hallinnan menettämisestä, ehdollistumisesta pelaamiseen, vääristä uskomuksista tai huonoista valinnoista, masennus tai alkoholin käyttö seurausta pelaamisesta, ei pelaamisen syy, tälle ryhmälle oma-apuoppaat ja lyhyet interventiot toimivat parhaiten
- + Polku 2 - Pakopelaaja
 - + Pyrkimys emotionaaliseen pakoon, on usein jo ennestään altistavia tekijöitä kuten lapsuuden häiriöt, tyhjän pesän syndrooma, ahdistus, impulsiivisuus, alentunut stressinsietokyky
- + Polku 3 - Moniongelmainen
 - + Edellisten lisäksi myös psykososiaalisia ja biologisia alttiuksia tai neurokemiallisia häiriöitä, ADHD, ominaista riskikäyttäytyminen, persoonallisuushäiriöt

Pathways model- peliriippuvuuden synty

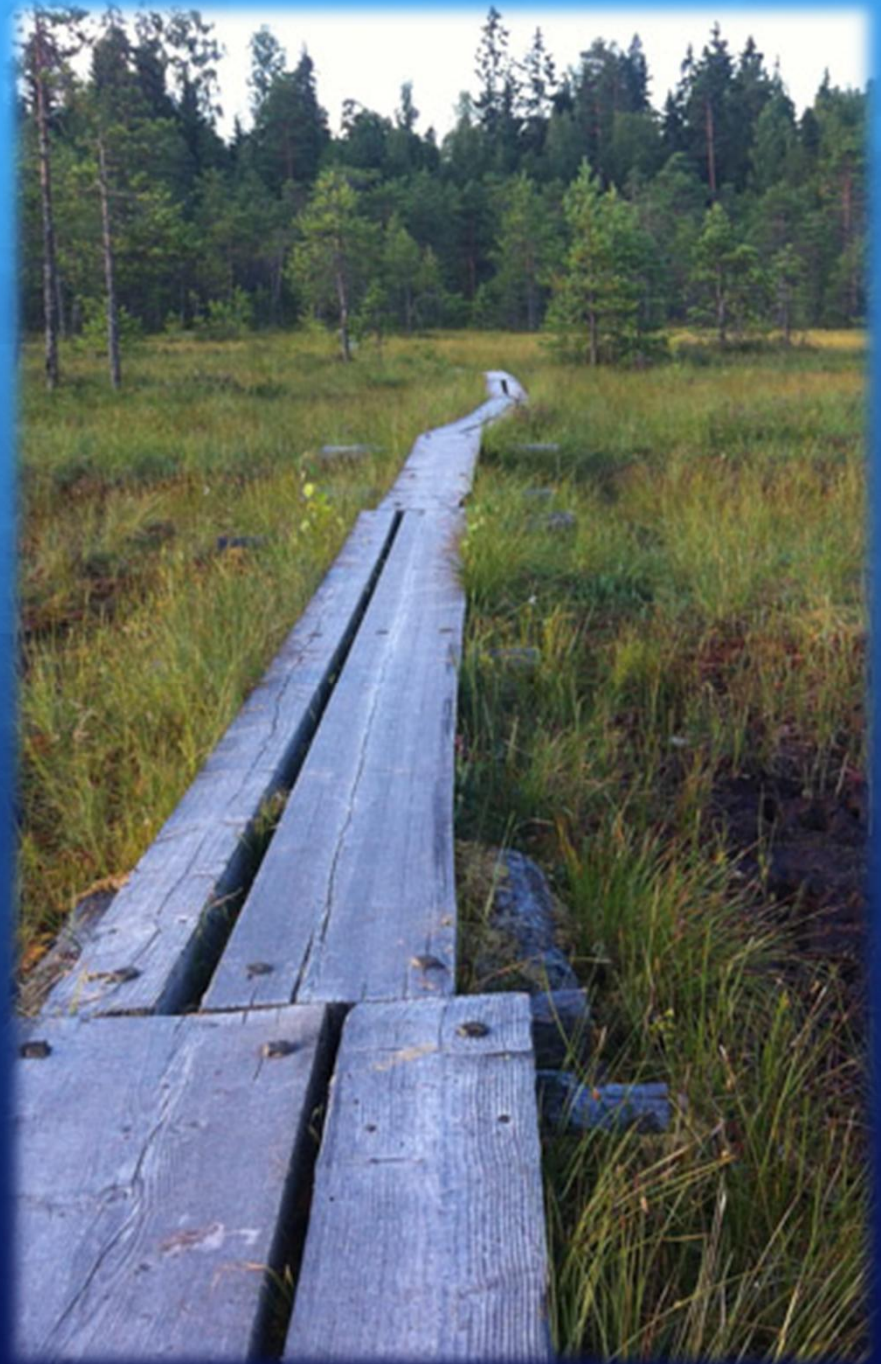

Lähde: Blaszczynski A. & Nower L. (2001): A pathway model of problem and pathological gambling. *Addiction* 97, 487-499./ Jaakkola 2009

Mikäli omat konstit loppuvat...

Minne ohjaan asiakkaan, jos
tarjoamani tuki ei enää riitä

Päijät-Hämeen palveluja sekä valtakunnallisia toimijoita

Palveluja

- + Peruspalvelut:
terveysasemat/sosiaalitoimi
 - + [A-Klinikka](#)
 - + [Myllyhoitoklinikka](#)
- + [Peluuri](#)
- + [Peli poikki](#)
- + [Pelivoimapiiri](#)
- + [MLL / chat](#)

Vertaistukea ym.

- + [Pelirajat'on](#)
- + [GA-ryhmät](#)
- + [Pelitaito](#)
- + [Pelituki](#)
- + [Mielenterveystalo / tietoa peliriippuvuudesta](#)
- + [Päihdelinkki](#)
- + [Valtti \(Päihdelinkin keskustelu\)](#)

Päijät-Hämeen palveluja sekä valtakunnallisia toimijoita

Palveluja

- + Peruspalvelut:
terveysasemat/sosiaalitoimi
 - + [A-Klinikka](#)
 - + [Myllyhoitoklinikka](#)
- + [Peluuri](#)
- + [Peli poikki](#)
- + [Pelivoimapiiri](#)
- + [MLL / chat](#)

Vertaistukea ym.

- + [Pelirajat'on](#)
- + [GA-ryhmät](#)
- + [Pelitaito](#)
- + [Pelituki](#)
- + [Mielenterveystalo / tietoa peliriippuvuudesta](#)
- + [Päihdelinkki](#)
- + [Valtti \(Päihdelinkin keskustelu\)](#)

